

ORTUTAY PÉTER

A KÉK IBOLYA SZIRMA

A tavaszi Niszán hónap tizennegyedik napján, ami a keresztényeknek épp nagycsütörtökre esett, kora délután, úgy három óra után, enyhén fátyolos szemekkel, pepitakockás kopott szürke téli kabátját jobb karján átalvetve, Kanalas Mihály, a Kárpáti Igaz Szó művelődési rovatának ifjú vezetője, katonás, ám kissé gyanúsán imbolygó léptekkel megjelent Ungvár még húsz év szovjet építőmunka után is egészen nyugatias korzóján. Nevezett korzó még a nagy monarchia idején épült házak közt kanyargott, helyesebben futott nyílegyenesen, vagy kétszáz méteren át, és még mielőtt kiért volna az Ung folyó partjára, balra kanyarodott az Ukrán Állami Színháznak, mely főként arról volt híres akkoriban, hogy a kutya se látogatta soha, de soha. Sütött a nap, az égbolt kékjén egy felhőfoszlány se, meleg volt, s így érthető, hogy Mihály a kabátját is levetette. A márciusi nyári meleg, ami, ha nem is túl gyakran, de elő szokott fordulni a környéken, és tőle délebbre, ha Romániából jött egy monszun, vagy talán passzát, a Kárpátok lábánál, a hegyek előtt, ahol a város is feküdt, megrekedt. És lőn ilyenkor már majdnem kánikula, sokan mégis téli kabátban voltak, észre sem vették, hogy a hideg márciusi tavasz (tegnap még havas eső esett) után minden teketória nélkül beköszöntött a hőség. Most döböntek csak rá ezek a süket kis városiak, dolgozó emberkéék, hogy szinte forró a levegő, s verejtékeznek testük, izzadságcseppek lepik el homlokukat. Pedig alig egy-két nappal ezelőtt még fáztak. Misi is. Most pediglen azért tért be hivatalos szerkesztőségi munkaidejének lejártával, délután három óra felé a mi időnk szerint, a Szikla borozó pincéjébe, közismertebb ungvári nyelven, az országos lingua frankán a Szkálába, hogy egy kis pincehideg Izabella (ami bor, s nem pediglen nő, asszony vagy ilyesmi) kortyolgatásával lehűtse megizzadt testét, kiszellőztesse nyakatekert irodalmi gondolatait. Na és forró képzelődéseit, melyek már napok óta kínozták. Ugyanis tavasz volt, ő meg fiatal. Még harminc se talán. Bár eleddig a nősilést elkerülte. Ám per pillanat nem volt neki senkije se, mármint nőnemű lény, még a láthatáron se. Úgy ahogy mondom, senkije se volt e fiatal és duhaj egyénnek, a környék kis konkvisztádorának. Ezért a női test által kiváltott perverz gondolatok és vágyak, ha történetesen nem épp a leadandó műremekeinek egyikére kellett összpontosítania, lépten-nyomon jelen voltak

fentebb említett képzelődéseiben. Csak úgy hemzsegtek agyában a női keblek, combok és tomporok. Meg aztán nemcsak ott az agyában. Hanem a korzón is, szemmel és kézzel, valamint bármi mással is tapinthatóan. Mert az ungvári lányok többsége valamilyen megmagyarázhatatlan hatodik érzékkel pontosan eltalálta, hogy most, a kegyetlen és ilyenkor szokványos havas eső, hajnali fagy helyett jó meleget kap az ember, és ideje nekivetkőzni. S lám, tüstént lekerült a bélelt nagykabát és kiskabát, de még a pulcsi is, az egyetemista lányokról. Ott lóg a karjukon, vagy éppenséggel otthon maradt. Aztán meg, kérem, a divat az divat, még akkor is, ha történetesen nem egyenesen Párizsból, hanem csak Csehből vagy Magyarból importáltuk. Hódolni kell neki is. Ezért a feszes vagy éppen libbenő kis szoknyát, jóval térden felül, kell hordani, mert ha egy sportos kis ungvári csajnak nem villan ki a combja, amint hirtelen fordul egyet a korzón, vagy leül a kávéházban egy zaccos feketére, hát abba ő rögvest belehal. És már a csizma se nagyon kell. Szegény Misi pechére szép lábuk van a lányoknak erre felé csizma nélkül is. És ami övön felül van rajtuk, över dő vést, váltott Misi rögtön angolra, az sem kutya. A kemény nagy, közepes vagy kicsi mellek, közepén sötétlő szirmokkal szintén kellemes bizsergésekre hangolták. És attól a sok lesütött szende pillantástól, mely Misink facérságát valamiért azonnal megérezvén feléje lövellt télen is, meg nyáron is, őkelme majd elveszett. Ilyenkor nem győzte szendén és szemérmesen lesütni a szemét, nehogy mán horogra akadjon, amire gondolni is rossz. Mert akkor aztán, ha egyszer horogra akad, nincs kegyelem. Vásárolhatja is a karikagyűrűt Jusztinál a *juvelirnijben*. Ezért ha úgy érezte, agglegénysége akár a legkisebb mértékben is veszélyben forgott, mindig katonás lépteit szinte futásra váltotta. Léptei meg azért voltak katonásak, mert három röpke évet azért leszolgált a hős szovjet hadseregben, valahol a Távols-Keleten. Sőt, s ezzel gyakran dicsekedett, a Kurili-szigeteknek az egyik csücskén, majd hogy nem a japán határnál, mint gyeszánt, ami ejtőernyős, ha nem tudnánk. Kutya kemény volt, mondogatta, de azért ő jól bírta. Mert hát ő is csak sportolt valamicskét. Bokszolt meg kosarazott. De ez most nem segít. Katonás léptei kissé elbizonytalanodtak. Mert hát legurított három vagy négy pohárral is a Szkálában abból a szép női nevű borocskából, az Izabellából. Amit ott lent, a borozó pincéjében, észre sem vett kortyolgatás közben. Csúszott a hűvös és édes bor a kiszáradt gégen, mint az olaj. Ámde amint kijött a városnak még ezen a zsúfolt környéken is friss levegőjére, a forró nap sugarai rögvest fejbe kólintották. Nem csoda, hogy kevéskét megszédült e nem várt kólintástól. Zsongott a feje, zsidbadt lett a teste. Balra akart for-

dulni és visszamenni a munkahelyére, mert másnapra még meg kellett volna írnia egy karcolatot „Az Uzshorodi Furnír- és Bútorkombinát lakkozó üzemeiben tapasztalt visszásságokról,” ahogy Balla a feladatot neki most megszabta. A cikk első mondatait ízlelgette is fejében. „A lakkozó üzemben érezni lehetett, hogy itt aztán pezseg a munka: nincs idő holmi szellőztetésekre. Átható illatok lengedeztek és labdázta a mozdulatlan levegőben. Az elszívó berendezés nem működött. De még a ventilátor sem. Ezért természetes a penetráns illatfelhő. Magyarán a bűz...”, és így tovább, ahogy azt a világ, pontosabban a Kárpáti Igaz Szó olvasói „a harcos tollú” Kanalas Misitől és karcolataitól megszokták.

Ámde történt valami, mely elhatározásától azonnal eltérítette. Misi mindennél jobban utálta a folyékony szurok szagát. A borozó előtt meg, balra, éppen aszfaltozták a járdát. Már vagy két hete talán, hogy kipurcant az egyik gáz- vagy vízvezeték ott lent a föld alatt, úgyhogy ásni kellett, majd betemetni, és természetesen újraaszfaltozni a járdát. Nem siették el a szakik a dolgot, megadták a módját. De történetesen ma aztán hozzáfogtak. Durrant a motor, folyt a fekete szurok, amit két barnaképzű izmos gyerek Szpárták Moszkva feliratos ujjatlan trikóban elsimított. Bűdös volt nagyon, a képzeletbeli lakkozó üzemtől is bűdösebb a járda. Ezért ahelyett, hogy a borozóból kilépve balra fordult volna, a szerkesztőség felé, ahol azt a bizonyos cikket kellett volna megírni, majd bediktálni (ő maga sohasem tanult meg gépelni, csak kézzel tudott írni, boszorkányos gyorsasággal) a gépírónök valamelyikének, és letenni Balla elvtársnak az asztalára, jobbra fordult az Ung folyó partja felé. Ott már virágzott a japán cseresznye, és a folyó vize sem volt olyan bűdös így tavasszal, mint az aszfalt. Úgy gondolta, leül az egyik padra a folyónál, és elmélázik, s talán szundit is egy kicsit, ha hagyják. Megtette. Sokáig nem szundikálhatott, mert érezte, hogy valaki vállára teszi a kezét, s erősen szemléletti. Ahogy felemelte buksi fejét, azt vette észre, hogy áll előtte egy alak, aki némi gyanúval szemében, kissé gúnyos vigyorral méregeti. Készen arra, hogy valami csipkelődő és kétértelmű megjegyzést tegyen, de előtte azért meggyőződik még, hogy nem részeg vagy beteg embernek tesz-e megjegyzést. Misi, amint felismerte az előtte álló vigyori pófát, köszönt is neki illedelmesen. Úgy, ahogy azt a módi megkövetelte. Félig komolyan és félig tréfásan, mint ahogy a karmester is a füléhez emeli először a hangvillát, hogy indulhasson valamilyen mély értelmű értelmiségi pingpong meccs. „Zdrásztye, Vilmos Bátykovics. Hogy s mint ezen a szép napon?” Vetette oda hanyagul Misi, hogy megadja szokványos szerkesztőségi társal-

gásuknak az alaphangját. Ám Vili valahogy most nem vette a lapot. Hogy miért, arra sem volt nehéz rájönnie. Vilinek nem igazán lehetett jókedve széles vigyora ellenére sem. Hát igen. Nem is volt mindennapi dolog, amin ez a Vili most keresztülment. De hát ő maga a hibás. Kereste a bajt. Utóvégre. Miért is kellett neki szél ellen pisálni? Nem tudta, hogy azt nem lehet? Mert hát nem lehet. Senkinek sem. Vili is úgy járt, mint annak idején a Mester, aki Krisztusról írt regényt egy ateista világban. Krisztusról! Hát persze, hogy diliházba került. Ez a legkevesebb. Vili is valami ilyesmit tett. Szándékosan. El is mondta neki, mármint Misinek, legjobb barátjának, hogy ő aztán több szocreál sztorit meg verset nem hajlandó írni, mert az mind szar, és csak tehetségét koptatja. Olyasmit, hogy „a fülemüle dalol a kolhozkertben”, még akkor se, ha csupa „el”, meg csupa „dal” vagy alliteráció az egész. Nem és nem, ha fene fenét eszik, akkor se. Csak azt, ami a szívét nyomja. No, azért nem egészen, mert azt azért nem lehet, de azért mégis. Él egy kicsit a mai világnak éppen most divatosabb és engedékenyebb változatával, azzal, hogy a személyi kultusz bírálatának az engedélyezése lehetőséget teremtett harcos tollforgatóink számára az igazságot leplező fátyol kicsike kis csücskének meglebbentésére. És hát ír néhány abszurd vagy szürreál elbeszélést, mert legújabban, azt mondták, már szabad. És ha szabad, hát elmondja, hogy – horribile dictu – a párteberek sem tévedhetetlenek, sőt: egyesek még azt sem akarják majd elismerni, hogy hibáztak. Ezért – micsoda gyermeki idealizmus – meg is kell fedni őket, az ilyen eszement pártebereket, hogy ejnye, meg bejnye, ez nem éppen szép, azaz kommunista pártebemberhez méltó magatartás, Szimulik, Vladimir és Balla elvtárs. Igaz, épp hogy csak egy kicsit pirongatja meg őket, mert azért mindennek van határa, és ami szent, az bizony szent, azt bántani nem szabad. Megjegyzi ugyan, úgy szőr mentén, hogy apropó, a kommunisták között is akad, hogy is mondjam, azért nem egészen szent, és nem egészen „különleges ember”, mert hát ők is csak emberek, bármilyen kitűnő fából is faragták őket, de azért előfordul. És bizony el is vetette helyenként a sulykot a Vili, mert azt írta, hogy egy-két kimondottan gazember is akadhat köztük, aki csal, lop és hazudik, és – el sem fogják hinni – félrelép, szeretőt tart.

Szóval egy szó, mint száz, Vili, mint egy kis naiva, írt néhány elbeszélést és verset, melyben nem épp az imperializmus gázságait ostorozta, hanem valami mást. És, ami még nagyobb baj, ezeket a Kárpáti Kiadó minden pártos éberséget mellőzve még meg is jelentette. És aztán? Hát győzött, aminek győznie kellett. Az igazság, ugye. Egy V. V. Bljádunskij nevezetű kritikus a testvérlap-

tól, hogy, hogy nem, de rámutatott arra, s igen helyesen, hogy Vili írásai rosszabbak, mint a *Rágyio Szvobodnoj Jevropi*. Mert hogy a szocialista társadalmat ócsárolja. A kommunistákat. A világ leg- és legélenjáróbb embereit. Hallatlan! Lett is ebből egy kis kalamajka irodalmi berkekben. Ki lett adva az ukáz, hogy e dekadens, futurista, imperialista bérenc mitugráznak, mármint Vilmos Bánykovicznak, mint végtelenül tehetségtelen írócskának, aki még azt sem tudja, hogy mit követel a pártosság elve az irodalomban (hogy is merészel az ilyen tollat és pennát fogni a kezébe), meg kell mutatni, „hol telelnek a rákok” (ggye ráki zimujut). Ki kell tekerni a nyakát, legyen neki pizdikin svárc, job tvoju, mondták az obkomban. És hát amióta Vili orrba, szájba kapta az egyenes „pártos kritikát”, eltűnt az emberek szeme elől. Mert hát először is az újságtól természetesen kirúgták. Magától értetődik. Első dolga volt ez a főszerkesztőnek. Kirúgni, mondta. Nehogy mán egy ilyen rakás szerencsétlenség becsületünket is bemocskolja. Hát ez volt a nagy helyzet. Vili meg mit is tehetett? Egy rövid kis versikét szavalgatott magában állandóan arról, hogy: „Temetésre szól az ének, temetőbe kit kísérnek? Akárkit, már nem földi rab, nálam százszorta boldogabb.” Persze, hogy boldogabb, mert ő, mármint Vili, miután kirúgták, mint társadalomellenes firkászt, imperialista bértollnokot, aki rosszabb a leprásnál, sehol sem tud elhelyezkedni. Majd később trógerolhat valahol. A pályaudvaron, vagy egy göngyöleggyárban. De egyelőre örüljön, hogy lyuk van a fenekén és szelel.

Szóval Vili ezen a verőfényes szép márciusi napon most itt, a virágzó japán cseresznyefák árnyékában épp egy Ung parti lóca előtt álldogál, szája szegletében az elmaradhatatlan Verhovina, és józan. Nahát!

– Neked is, tudá zse – szólalt meg végül kenetteljesen az üdvözlésre válaszul Vili, és odahuppant Misi mellé a lócára. – Hogy ilyen nagy marha legyen valaki? Ne izgulj, most az adott esetben véletlenül nem rád gondoltam, Mihail Mihajlovics pajtás, hanem magamra. Két óra hosszat várok az orvosnál, hogy *bolnyicsnit* adjon. Várok és várok, de minek? Hisz úgy sem dolgozom sehol. Kinek kell ez a bolnyicsni, pajtás, he?

Miután mindez fokozatosan átvillant agyán, Vili az orvostól kapott papírból galacsint csinált, és válaszul gondolatmenetére felállt ültéből és bosszúsán elhajította. Bele egyenest a megáradt folyóba, mely szinte a töltés tetejét mosta. Mert tavasz volt, mint mondánk, és hirtelen jött a meleg. S az Ung ilyenkor megárad. Nem mindig, csak ha kedve tartja. Nagyon csúnyán is meg tud áradni, ha kedve tarja. Mint ahogy most is. Március van, „kölyöktavas”, ahogy Vili írta egy helyütt. Majd, mint ki jól végezte dolgát, visszahuppant a padra.

– Ám lehet, hogy az orvosi rendelő meglátogatása azért céltudatos volt részemről – folytatta gondolatait Vili csendesen, és a megáradt sárga vizű folyó felé pökött, mely ott hömpölygött orra előtt. – Mert időnként úgy érzem, hogy agyvérzést kapok. Ez érthető is lenne, hisz erről továbbra is gondoskodnak élvonalbeli tollforgató társaim. Mind megannyi korifeus, a szovjet újságírás utolérhetetlen nagysága. Az eszméhez való hűségüket, igazi vonalasságukat, pártosságukat bizonyítandó, először menesztettek körükből, most pedig beledöngölnek a sárga földbe. És még hol van a vége. Jelenleg minden pártos toll- és szemforgató szent kötelességének tartja, hogy rúgjon belém egyet. Ezért mindenki elejt, ha teheti valahol, egy-egy gúnyos megjegyzést. Vagy éppenséggel nem gúnyosat, hanem kimondottan ocsmányt. Csak azért, mert azt merészeltem írni és mondani, hogy Kárpátalján is egyszer majd kisüt az igazi nap. Hogy-hogy kisüt? Milyen nap? Csak nem az, ami Keleten kél, és Nyugaton nyugszik? Meg hogy még kisüt, amikor már úgylis ragyog, és mutatja az utat 1944, azaz a felszabadulás és anyácska (mátuska) Ukrajnával való újra egyesülésünk óta, írja a volt főnököm a Kárpáti Igaz Szónak egy egész oldalán keresztül. No meg itt-ott fényes kis csillagokról is írok az égen, mint József Attila, mert szeretem őt és a verseit, s nem pedig a fényes ötágú vörös csillagot, a népek toprongyos ötágú valagát dicsőítem, mint illik tisztességes szovjet fűcva poétának. Ki hallott már ilyet? Hogy túri a nyomdafesték az ilyesmit? Ez olyan bűn, hogy ezért ki kell a poétát, mármint engem, zárni mindenhol, kérem szépen. Ezt követelik meg nem alkuvó költőtársaim: ki vele, mármint velem, az írószövetségből, a pártból és a szakszervezetből, az összes rendes emberek sorából, és távozzon ez a disznó, ki nem restell saját fészkébe piszkítani, Nyugatra, a kapitalista paradicsomba, és ott rágalmazzon. Vagyis inkább egy frászt! Dehogy távozzon. Még hogy ott meghízzon, mint egy disznó a kapitalista kenyéren? Legyen inkább földönfutó e széles nagy hazában, ahol pedig minden becsületes embernek satöbbi, satöbbi. Igen, igen, ez sokkal jobb. Még hogy Nyugatra! Azt már nem! Hogy ott tovább pocskondiázza szép szovjet valóságunkat! Érjen utol téged, Vili, a nép bosszúja, és jussál Bulgakov, Paszternák, meg annak a szerencsétlen alkoholista énekesnek, na, hogy is hívják, Viszockijnak a sorsára. Vagyis döngöljél meg, mert úgylis megdöglesztünk. Vagy legalább is, egy szovjet klasszikus mondást idézve, stob ti zsil ná szvoju zárplátu, éljek meg száz rubelből, amit egy gyárban kapok melósként, és semmi mellékes meg honorárium, amiből néha-néha felönthetek a garatra. Hát hol élünk mi, pajtikám? A középkorban, ahol megégetnek eretnek gondolataidért? Vagy

éppenséggel elmeheztz segéd munkásnak? Tudod, már el is mennék. De nem vesznek fel még oda se. S így nincs pénzem. Egy kopekem sincs. Még a mindennapi betevő piára se elég.

Ezen mindketten nevettek, jó hangosan, hogy feljűk fordultak az arra haladó normálisabb emberek. Pedig Vili a padon most éppen úgy érezte magát, ahogy azt „jóakarói” is kívánták: „dögledezett”. Az orvos azt állapította meg ugyan, hogy úgy *álcuzámmen* minden rendben van, *v porjádke*, csak hát sokat dohányzik, mármint a Vili, és ezért van egy kis krónikus légcsőhurutja. Minek szív annyit? Inkább sportoljon? Fusson, focizzon, járja a természetet, vagy nőket hajkurásszon, hisz még fiatal. És találjon valami értelmes tevékenységet. Bélyeggyűjtés, keresztretjvény, meg ilyesmi. Ne síránkozzon, mert azt minden nénike tud. Szóval, tegyen is valamit. „Rendes és jópofa ez a doki – mondta Vili. –Tökéletesen igaza van. Szóval ne is hallgass rám, pajtás. És ne haragudj, hogy most ennyire el vagyok kámpicsorodva. Előfordul ez másokkal is. Majd lesz valahogy. Hisz tudod, még sohasem volt úgy, hogy valahogy ne lett volna. De te hogy vagy? Csak nem ittál? Boldog ember vagy, komám. Nekem már egy Izabellára sem futja”, mondta Vili egy szuszra, és szippantott egy nagyot, hogy aztán megint kifűjta azt a nagy adag fűstöt az orrán. A kapadohány fűstjét.

Misi meg magához tért, és lelkendezett is illendően:

– Jaj, be rég láttalak, Vili. Ezer éve, sőt több. Ja, igen, igen. Ittam egy kicsit. De nem sokat. Hisz tudod, nem vagyok álkás, alkoholiista, de mindazonáltal ennek megfelelően jó úton haladok előre, hisz tudod, ez a fontos meg a lényeg. Egyébként teljesen józan vagyok, sajnos. Nem látod? Nem szállt le még bennem ez a pia, a Bella, Bella, Izabella Irsavszkájával keverve. Mismás. Meg aztán ne is törődj velem, mármint ezzel a hajcihővel körülöttem. Ez is elműlik, mint a nátha.

Misi tényleg örült. Szerette Vilit, akit csakugyan rég nem látott. Vagy két hete. Azelőtt meg naponta találkoztak, és fickándoztak. Ám megértette, hogy mióta Vilinek ez az „ügye” van, kerül mindenkit. Őt is. Még csak nem is telefonál. A szerkesztőségbe se. Mert senkinek sem akar a terhére lenni. Főként barátainak nem. „Elműlik, mint a nátha,” ismételte meg újfent, mert okosabb gondolat nem jutott eszébe.

– El, komám, el. Tudom én azt jól. És nem is törődöm velem. Ha józan vagyok, ami mostanában elég gyakran előfordul sajnos, mert pénzem egy száll se. Kínomban angolul tanulok. Jó az orosz mellé. Két nagy világnyelv, hallod? Most épp a folyamatos jelennél tartok: *I am learning Eng-*

lish – *I learn English*. Na, mi a kettő között a különbség, te kis mindent tudó? Neked se ártana egy kis ismétlés, mi? Aztán meg majd körülnézek a nagyvilágban, és megnősülök. Találok magamnak egy pesti vagy kassai hölgyeményt, aki el tud viselni, és kimegyek hozzá férjnek, Magyarba vagy Csehbe. A nagyvilágba. Ha Pántyóék is úgy akarják.

– Zseni vagy, komám. *A very good ájdir*; hogy angolul is tanulj, mert hát én perfekt angol. Ezért nem tanulok. Minek? Hisz tudok. Hódujudú. S aztán?

– Azt még nem tudom, öreg. Majd lesz valahogy. Pesten például utcaseprő is szívesen lennék a Nagykörúton vagy a Kiskörúton, mindegy. Kassán meg mit tudom én. Megtanulnék például tótul, hogy rendes embernek nézzenek az atyafiak: *Pányi, kebi szom to já robil... Gyákujem peknye*.

– Na, látod. Helyes. Így kell a problémákat megoldani. Mindig mondtam, hogy okos ember vagy, pajtás. Minek azokat a lelki és testi pattanásokat nyomkodni. Csak elfertőződnek, és még több lesz bennük a genny meg a miegymás. Inkább nézd, micsoda pompás időnk van. Ragyog a nap, és meleg van. Még az időjárás is azt mondja, halhattad lépten-nyomon a seregben, hogy kérj kölcsön egy rubelt és igrál. Szóval, menjünk és igrunk egyet. Most még kölcsön sem kell kérned. Hogy lásd, kivel van dolgod, fizetek.

– Azt jól teszed, pajtás. Nekem ugyanis per pillanat és két hete egy vasam sincs. De ezt már mondtam, ugye? – vetette oda a minden igyekezete ellenére egy kissé sírósra sikeredett hangon Vili, és a honfibu ismételtel felvillanó jeleivel. És megindultak búsan sorsukat hátukon cipelve.

Ám alig tettek néhány lépést a korzón, közvetlenül a kanyarban a resti és az ukrán színház felé, amikor Misi nyakába ugrott valaki. A két fiú csak pislogott. Vili azért, mert nem ismerte, Misi meg azért, mert nem várta. A valaki pedig, egy harminc év körüli szőke hölgy, fogpaszta reklám mosollyal, és csilingelő tutajos kacajjal mondá, oroszul: „*Ti sto, Misá, nye uznájoszj? Nu i nu.*” Ami körülbelül azt jelenti, hogy mi az, Misi, nem ismerz meg? Nem szép tőled.

„*Nu, konyesno, Gálocska*”, kapott észbe azonnal Misi, és röstellte, hogy nem ismerte fel azonnal egykori évfolyam- és csoporttársát. „Jaj, be örülök, jaj be örülök (já ták rádá, já ták rádá)”, lelkendezett őszintén Gálocska. „Öt éve nem voltam Ungváron, Uzsgorodon, pedig hogy szeretem Ungvárt, Uzsgorodot, nagyon hiányzik, már mindenkit elfelejtettem, és mindenki elfelejtett, és nesze neked. Kibe botlok? Egyik régi barátomba, Mihail Mihajlovicsba. Persze a barátodat, *tvájjevo drúgá*, itt nem ismerem, de majd bemutatod. Ismerkedjünk meg, *dávájtye poznákomimszjá*, Gálja vagyok,

nyújtotta a kezét Gálja. Te meg Vili? Nagyszerű, *prekraszno*, ha-ha-ha. *Já ták rádád, já ták rádád*. Gyere, Misi, igyunk egy feketét a Verchovinában, s ott majd beszélgetünk, jó? Azt a finom, istentelenül rossz feketét, ami csak ott kapható, egy fél kiló zaccal. Már úgy hiányzott. Hányszor ábrándoztam arról, hogy bár csak ihatnék belőle megint. Mint az élet vize, és csak Ungváron – v velyikom gorogye Uzsgorogye – kapható. S aztán, ha gondoljátok, mást is bekaphatunk. Egy kis vodkát, vagy konyakot, hárásó? Ha nincs sok pénzeitek, én majd kipótolom, fizetek. Já plácsu, csak menjünk, poslyi, de azonnal. Itt ne hagyjatok”. És semmi ellenkezést nem tolerálva belekapaszkodott Misi bal, Vilinek meg a jobb karjába, és húzta őket az alig hús, harminc méterre levő étterembe, a híres, hírhedt Verchovinába.

Gálocska csakugyan örült. Elnézte Misinek, hogy spicces, és időnként akadozik a nyelve. Vilinek meg azt, hogy rosszkedvű és mogorva, no meg faragatlan. „Nye bedá,” nem baj, egy ilyen napon. Amikor végül is neki, Gálocskának, sikerült, még ha csak egy rövid időre is, visszatérnie Ungvárra, ebbe a csodálatos városba, ahol öt évig volt egyetemista, és úgy szeretett itt lenni, hogy na. Most pedig sikerült szobát találnia (nagy szó), mégpedig a volt házasszonyánál (még nagyobb), aki olyan kedves, hogy csuda, és csak egy szobatársa van, a Ljuda Popon, ismeritek, ugye? Orosz szakos volt a lelkem, most a hármas iskolában tanít. Szerencsés lány. Mert őt, Gálocskát, kiküldték a galíciái dzsungelbe. Iváno-Frankovszk mellett egy kisvárosban, Artyemovkában tanítja az angolt a kis szutykos galíciái parasztyerekeknek. Kell is az nekik, mármint az angol? Artyemovkában angol? Ha-ha-ha, nevet jókedvűen Gálocska. Hamarabb lesz a feketéből fehér, a pogányból keresztény, mint ott civilizáció. Ha-ha. No de hagyjuk. Hisz most megint itthon van, mert ő mindig itthon érezte és érzi magát Ungváron, igen, mert ez már igen, ez civilizáció, igazi Nyugat. És már márciusban nyár van. Amikor ott tombol a tél. „Nem fogjátok elhinni, srácok, de amikor vonatra ültem Artyemovkában, még térdig érő hó volt a pályaudvaron”, mondta Gálocska, s közben rémüldözve forgatta szemét. Borzalom. Itt meg tombol a nyár. Hát nem csodálatos. S ráadásul kibe botlik az ember, na, kibe? Egyszerűen hihetetlen, de olyan jó. Gálocska csivitelt, mosolygott, kacagott és nevetett, villogtatta hófehér egyenes fogsorát, és jókedve lassan magával ragadta Misit és Vilit, e komor és faragatlan fajankót. Kezdték „férfiasan” viselkedni, mint rendes úriemberek hölgy társaságában: *hárásó vigljágyis, sz pásztyelyi vidno*. - Jól nézel ki, mint aki egyenesen az ágyból. Mindezt Gálocska öt éves egyetemi és ungvári tartózkodása alatt már megszokta, és nem bánta. S miután a

Gálóciska által a találkozás örömeire rendelt féldeci konyakot is megitták a Verchovinában, rágyújtottak mind a hárman, és beleszagoltak a mindig pocseké, istentelenül rossz, és kimondottan csak a Verchovinában fellelhető hamisítatlan feketekevéba. Misi már el is felejtette, hogy rövid félórával ezelőtt lent a Szkálában borozgatott egymagában, és régi szokásához híven, már csípett is egyet hajdani diáktársán: „*Nu kák pohoroni* – Sikerült-e tisztességesen a temetés?” – kérdezte halál komolyan. „Kinek a temetése, hogyan, mikor és miért? Ki halt meg?” – kérdezte döbbenet Gálóciska, mert Misi komolyságának most beugrott. „Hát mind azok a szerelmes férfiember, akik bájaidd miatt követtek el harakirit, vagy végeztek magukkal egyéb úton?” – mondta fapofával Misi, húzván egy jót a kapadohányából. „Mikor jön meg mán az eszed, te Mihály? *Durák ti, i sutki tváji duráckije*”, mondta vidáman Gálóciska, aki most már kapcsolt, és nevetett. Aztán szőke fürtjeit rendezgette. Mindig büszke volt hajára, mely selymesen és érzéki hullámokkal érte a vállát a pulcsiján. Soha nem volt dauer benne, mármint a hajában. Nőtt az úgy magától e Szibériában született orosz csajnak. Csak akkor ment fodrászhoz, ha túl hosszúnak érezte már. De mindig csak hajvágást rendelt. Két ujjával mutatta, hogy mennyit vágjon le belőle a fodrász: sztolyicsko, csutyicsuty. Még hajmosást sem kért soha. Most meg fecsegett, mint a vízfolyás. Jól érezte magát: öt év távollét után megint Ungváron, ezen európai szagú nagyvárosban.

„Misa, *pomnyis jis-cso*: emlékszel-e még, milyen volt ott az egyetemen, az angol szakon, szemben a várral, ahol a te főnököd is lakik. Jó volt, ugye? És már nem haragszol, ugye, vagy igen, azért a pofonért, amit adtam neked, vagy inkább jól behúztam neked, amikor még alig ismertél és a szoknyám alá nyúltál, te gazember, bitang, és megfogtad combomat azon a bulin ná fakultyetye? Gondoltad, könnyű préda ez a ruszki kis *gyévuska*, ki ne hagyjuk mán, mi? Meg aztán Alekszander Mavrukijevicsre, a tanszékvezetőnkre, emlékszel-e? Hű, de szerette a lányokat. A kis nyálás kopasz emberke. De azért jó ember volt az öreg, soha senkit se buktatott meg, még téged se, hahaha. Csak hát szerette a pipihúst, no. Egyébként, tudod-e, hogy nekem köszönheted, hogy megúszta a Nányát. Jaj, mi lett volna veled, ha elveszed? Elzüllesz, ezt jobb, ha tőlem tudod. Nagy ribanc volt az a csaj, hidd el nekem. Kár volt úgy berúgni miatta és megkéselni, oszt a rendőrséget járni. Lefeküdt ő sorban mindenkivel, csak te nem tudtad. És hogy haragudtál, amikor elmondtam neked. Mert hülye és szerelmes voltál, te idióta. Pont belé. De aztán mégis volt eszed, és idejében leléptél. Tudtad, mi, hogy úgy-

sem szüli meg a gyereket, amit egyáltalán nem biztos, hogy te csináltál neki. Gyanítom, inkább a Jura, vagy lehet, hogy az Iljusa volt a papa. De az is lehet, hogy a Zoli Millbauer iz Mukácsevá (Munkácsról). Ki tudja? Talán még a Nágya se. És Larisszára emlékszel-e? Igen, igen, az a kis dundi, szemüveges, nagymellű, széparcú jevrejká Odesszából, aki veled is lefeküdt néha, ha már nagyon éhes volt, ha-ha-ha. Ő mesélte, hogy egyszer, fonetikai privátóra vagy ilyesmi ürügyén este hatkor berendelte őt egyik tanára, Zálíjev, a mindig nagyképű, rettenetesen okos – mindenki annak tartotta – Gennagyij Gennagyijevics, vagy hogy is hívták, emlékszel rá, ugye? Szóval, berendelte őt, a Larisszát, az egyetemre, pótórára vagy ilyesmire, a nyelvi laborba, ahol azok a fülkék is voltak, s aztán egy ötperces angol nyelvű kiselőadás után a fonetika fontosságáról, – pronánsziésön iz epszoluúti importánt – mely előadással oxfordi akcentusát is fitogtatta, se szó, se beszéd, letolta gatyáját Larissza előtt, és megpróbálta rávenni, hogy vetközzön le ő is. Larissza persze elfutott, legalább is azt mesélte. Azt mondta, maradt volna, ha a pacák fel tudott volna mutatni neki valami szép nagyot és lényegeset. De semmi – *ponyimájés* – érted, semmi lényegeset nem tudott neki felmutatni. Csak hájas nagy sörpocakját, ami volt neki, annak ellenére, hogy csak a vodkát szerette. Így nem volt gusztusa hozzá. Inkább elfutott, és vállalta a *poszledsztvijákat*, a következményeket. Mármint azt, hogy megbukik nála a vizsgán abból a fonetikából-fonológiából. Mert *'p' is with aspiration, you know*, hehezettes: *Peter Piper picked a pack of pickled peppers. A pack of pickled peppers Peter Piper picked.* De nem bukott meg. Sőt! Négyest kapott. Pedig ő maga, a Larissza, mondta, hogy semmit sem tudott. Még a fonémát sem tudta meghatározni. De négyes lett. Szóval, elfutott. Nahát! Amikor én is csak hármast kaptam. Pedig tudtam, hogy mi a fonéma, ha-ha-ha.”

Repült az idő. Besötétedett. De a teremben kigyúltak a fények, a régi csillárok, melyek még a monarchiából maradtak itt Ungvárnak, és melyeket még Farczady tisztelendő bohém és kesergő kislánya, Juditka is láthatott valaha 1914-ben, mert Szabó Dezső szerint megfordult itten. És természetesen tömve volt a resti, mint mindig ebben az órában. Szabad asztal, vagy akár szék, sehol a világon. Vegyes volt a társaság a restiben. Magyarul, oroszul, ruszinul, szlovákul beszéltek a vendégek. Voltak itt egyedülálló fiatal férfiak, jó barátok és cimborák, de nők férjeikkel, vőlegényeikkel és nélkülük, szintén sokan. A nők, fiatalok, csinosak és kevésbé azok, de mind izgatott, és nem fért a ruhájába és bőrébe. Izgett és mozgott, kacarászott és vihogott, nézelődött, és méricskélte a terepet mind valahány: lesz-e valami, vagy

érjük be (megint) a férjuralommal? És mindegyikükön parfüm, erős orosz kölni, Krásznájá Moszkva, vagy az olcsóbb Trojnoj Ogyekolon, amit, ha nem volt vodka, a szomszédos férfiak, tiszták és katonák a seregben, még meg is ittak, mert az is csak szesz. Egyik asztaltársaság sem úgy nézett ki, mintha csak épp vacsorázni akart volna e fényes teremben. Minden asztalon bor, sör és vodka, no meg megint csak vodka dögvél. Persze olcsó enivaló is dögvél úgy szintén, melyből jó orosz szokás szerint csak eszegetni volt szabad a vendégnek. Nem hám bekapni, hanem csak eszegetni. Ez volt a szokás, az íratlan törvény egy étteremben. Ungváron és Munkácson, Moszkvában és a Kamcsatkán. A keleti kultúra (russzis kulturis): nem megenni, eszegetni. S aztán a felét otthagyni, a pocskéba, az éhező afrikaiaknak. Jöttek új vendégek is bőven, de a pincérek tehetetlenül tárták szét karjukat: nincs hely, további. Legfeljebb, ha hajlandók a lengőajtó mögé ülni, és ott elfogyasztani a vacsorát, baksisért, persze. „Igen?” „Jó”, mondták a pincérek, és máris tettek asztalt a lengőajtó mögé.

Aztán jött az ungvári resti fénypontja: a zenekar. Öt vagy hattagú, az énekessel, kinek megjelenését elismerő pillantások nyugtázták. Volt rendes neve is, de az ungváriak csak úgy ismerték, hogy Tviszt. A Twist again volt a fő száma, amit angolul énekelt. A srác, mármint az énekes, egy közismert borbélynak volt a fia, Hanzel vagy Vanzel Tibi volt a neve, és börtönben is ült. Verekedett valakivel, és jól behúzott neki. Az hanyatt esett, és beverte a tarkóját valamibe, és elpatkolt. Tviszt ezért öt évet kapott. Kettőt le is ült belőle, aztán hogy, hogy nem, kiengedték. Most persze dolgozik valahol, este meg énekel. A zenekar rázendített. Tviszt is felállt, szájához emelte a mikrofont, és énekelni kezdett. Magyarul. Úgy szólt a nyitó szám, hogy „lehullott a kék ibolya szirma, elfeledni még se tudlak én, bús szívemnek te vagy minden álma kerek e földtekén”. A zaj, a moraj, a beszélgetés elcsitult. Mindenki áhítatosan hallgatott. Egy-két pár rögtön fölállt az asztaltól, a parketthez sietett, és illedelmesen táncolni kezdett.

Misi, Vili és Gálócika jól érezték magukat. Mindegyikükben már volt legalább két deci vodka, és az új üvegből még csak egy-két ujjnyi adag hiányzott. No meg sört is rendeltek hozzá, Zsigulivszkáját, amit a neve ellenére Munkácson gyártottak, és szintén íhatatlan volt, mint a kávé a Verchovinában. De azért megitták ezt is az emberek. Különösen frissen csapolya volt jó, ha az ember előtte evett egy kis táránkát, orosz szózott és szárított halat, és jól megszózta a krigli szélét. Hosszú sorokban szoktak állni a sörözőkben a friss csapolás előtt a férfiak, sokan még ki is öltöztek az alkalomhoz, öltönyt, inget és

nyakkendőket viseltek, és aki a pulthoz ért, hát legalább hat korsóval rendelt csak saját magának, hogy ne kelljen majd megint sorba állnia. A restikben persze más volt a helyzet. Ott vodkát és vacsorát kellett rendelni, akár az egész étlapot, és a felét (a kajának, sohasem a vodkának) akár ott is lehetett hagyni. A sör, főként tüveges, csak kísérőnek volt jó. Kinézték azt, aki csak sört rendelt. Sőt, a legtöbb pincér még szóvá is tette: „Maga nem pivnuskában, kocsmában van, uram, *moj dárágoj továris*, hanem resztoránban, étteremben. Ezért tessék valamit rendelni.” Vagyis csak a sör, az nem volt semmi.

Gállocsának is zsongott már a feje, és viszketetett a lába. Többen is oda jöttek az asztalukhoz, hogy felkérjék, de Gálowska mindig megrázta szőke fürtjeit, és azt mondta: *nyet*. Pedig szívesen oda bújt volna valakihez, csak még nem tudta, kihez. Vilihez? Igen, talán nem bánta volna. Szép a szeme, karcsú az alakja, s okos, meleg pillantása van a fiúnak, állapította meg Gálowska. Csak túlságosan komoly. Kár, hogy ritkán nevet, s még csak nem is mosolyog. Pedig amikor nevet, olyan kedves, gyerekes az arca. És nagyon sok kárpátaljai fiúval ellentétben, a fogai sem rosszak. A két metsző foga között látott ugyan egy tömést, de egyébként szép a fogsora. És még csak nem is sárga, mint a dohányosoknak általában. Hát, majd meglátjuk, meglátjuk (*pászmotrim, pászmotrim*). Kipróbálhatjuk, morfondírozott magában Gálowska. Mert Misi nem volt az esete. Őt jól ismerte, s mint kapcsolat vagy kaland, nem volt számára érdekes. Meg amúgy is, a srác túlságosan el volt foglalva a piával. Aztán mégis csak felkérte Gálocskát. Ezt végül is megkövetelte az illem. Ám nem volt jó táncos, a szám is túl gyors volt neki: a Cservoná rúta, egy ukrán foxtrott. Így többször partnerének a lábára is lépett. Nem sikerült az összebújás, mert egyikük sem akarta. Csak nevettek, hogy Misinek milyen két ballába van. Vagy fából van mind a kettő. Ezen nagyokat lehetett kacagni ugyan, de közeledésnek nem volt jó. Az igazság az, hogy Misi már alaposan be volt rúgva. Támolygott is. De hát távolról sem ő volt az egyetlen. Józnak maradni étteremben nem volt divat. Ellent mondott minden szabálynak, sőt törvénynek. Amikor a szám után leültek, Misi megjegyezte: ez a büdös ungvári resti nem neki való. Sokkal jobban szereti a kocsmákat. Ott aztán táncolni sem kell, ha az ember be van rúgva.

Ám hagyjuk e mélyen szántó gondolatokat, és beszéljünk inkább arról, ami e Niszán hónap tizennegyedik napján igazán történt már közvetlenül a restiben. The show was going on. Sőt: tetőfokára hágott. Ami annyit jelent, hogy mindenki, legalábbis a többség, a restiben már alaposan el van ázva. Áll az általános zsbivásár és majomparádé. És ilyenkor megjön az emberek-

nek a kedve még valamit rendelni. A pincérek mozgása felgyorsul, és szinte futólépésben viszik oda az asztalokhoz literes üvegekben az újabb és újabb üzemanyagot, a vodkát. A vendég tölt, felkapja a poharat, oda koccintja egy másikhoz. „Isten, Isten”, vagy *názdorovje*, üvölti teli torokból a részeg vendég, és bevágja. Misi és Vili is ezt cselekszi. Gálocska mértékkel. Már kellemtelen neki, hogy a két kísérő annyit iszik, és Misi már szinte tökrészeg, és alig törődik vele. Az előbb is felkérte egy nagydarab örmény gyerek, rossz fogú és büdös leheletű, és már sajnálta is, hogy elment vele táncolni, de épp egy olyan számot játszottak, mely tetszett Gálocskának, bár nem a kék ibolya szirma volt, de ennek is olyan nehéz volt ellenállni. A srác meg elkezdte annak rendje módja szerint fogdosni. Még a mellét is megmarkolta. Gálocska dühös lett, eltolta magától a férfit, keményen a szemébe nézett, és, mint egy mérges lúd, sziszegte: „*Szvolocs*, piszok disznó, a feleségét, vagy ha nincs, a jó édes anyukáját fogdossa azzal a két mocskos mancsával”. Visszaült helyére, mesélni kezdte az esetet, de a két fiú nem értette. Más felé forgott a kerekük. Sörözni támadt kedvük, az Ung parti bodegában. „Egy kicsit fel kellene frissülni, komám”, mondta Vilinek Misi, de közben Gálocskára nézett. „*Sto ti na eto szkázses, nyenágljádnájá?*” Mit szólnál hozzá, szépségem? A társalgás, ha Gálocska is köztük volt, természetesen oroszul folyt, mert a lány semmit sem tudott magyarul.

Végül is azt történt, hogy bizonyos jelek sorozata, főként a Gálja időnként elhomályosuló tekintete, meg az, hogy szinte mereven bámult a szemébe, azt súgta Vilinek, hogy most aztán nincs mese, fel kell kérni ezt a lányt, mármint Gálocskát, mert ha nem, akkor valami nagy botrány lesz itt a Verchovinában vagy ilyesmi. A lány röpült, és odasimult a fiúhoz. És azt suttogta neki, hogy „tudod, Vili, velem történt valami”. „Mi?” „Hát csak annyi, hogy beléd zúgtam, Vili. *Vljubilász, kák durá*. Őrülten szerelmes lettem beléd. Érted?”. „Hát, igen, hogyne érteném” mondta komolyan Vili. Oly annyira komolyan, hogy még csak el sem mosolyodott. „Ebben a városban, a langyos levegőjű márciusokban, a Verchovina resztoránban, fél liter vodka után, a kék ibolya szirmának a dallamára lépten-nyomon megtörténnek ezek az elképesztően csodálatos dolgok. Margarita kísétál az utcára egy csokor sárga virággal a kezében, és szembe jön vele a Mester, s vele együtt a halálos szerelem. Ez történik egy híres regényben. Itt meg találkozik egy ismeretlen fiú meg egy ismeretlen lány, márciusban, amikor kint tombol a kánikula, itt a teremben a tangó, és végük van. Erről is beszélni akartam az előbb, de Misit már csak a friss csapolású sör érdekli. Ez meg, ami most velünk is történt, olyan, mint Bunyin elbeszélése, a *Szohnyecsnij udár*, a Napszű-

rás. Igen, igen. Ez törvénytörő, Gálja. Itt ilyenkor Ungváron van valami a levegőben. A szerelem. Nézd ezt a termet, az összeboruló párokat. Itt mindenki, vagy legalább is kilencven százalékuk, szerelmes. Mint mi. És komolyan. Persze, persze, ez majd elmúlik, mint a napszúrás. Ezt ők is tudják, te is tudod, én is tudom. De most mindenki komolyan, és igazán szerelmes. Nem tettetni a szerelmet, mert ezt nem lehet tettetni. Ez itt egy tömeges szolnyecsni udár, Gálja, tömeges napszúrás. Én is pontosan így érzek. Én is pontosan olyan szerelmes vagyok, mint te. Ez ragályos. És beléd vagyok szerelmes, Gálja. Úgy érzem, mindig téged szerettelek ebben az életben, és téged foglak szeretni. Más nő nem is létezik számomra, és nem is fog létezni. Sőt, úgy érzem most, hogy nincs is más ezen a világon, csak ez az egy szerelem, amit most írántad érzek. Ha tudni akarod, akkor elmondom, hogy olyan szerelmes vagyok, mint egy *mártovszkij kót*, egy kandúr márciusban, mely ott nyivákol egy háztetőn. Alig várom, hogy összebújjunk, és, és, hogy az enyém legyél, én meg a tiéd. Meg akarlak téged kapni, Gálja, és cserébe oda akarom adni magam neked. Meg foglak enni, Gálja, tudod? Persze, hogy tudod. Vagy azt akarod, hogy már itt meglegyen a beteljesülés? Egy icipici kis orgazmusra vágysz, már előre? Nekem nem sok hiányzik hozzá, érzem, csak annyi, hogy jobban magadhoz szoríts. És rajtad is érzem ugyanazt. Egy hullámhosszon vagyunk, teljesen azonos frekvencián. Itt fogsz elájulni a karjaimban, ha azt akarom.” „Ne, Vili, ne. Hisz látnak. De ha nagyon akarod, akkor szoríts magadhoz, még, még és még, a teljes beteljesülésig. Olyan az egész, mint egy mese, *kák v szkázke*. De, jaj, ne. Tényleg összeesem. Kegyelmezz, szerelmem. Majd otthon. A végtelenségig fogjuk szeretni egymást, agyon fogjuk szeretni egymást, tudod? Jaj, sose ejtettem ki a számon ilyesmit, mert illetlennek tartottam, de hát mi illetlen és csúnya van abban, ha ezt fogjuk tenni, mert ezt akarjuk tenni. És igen, igen, megesszük egymást. És tépni, marcangolni foglak. És te is engem, jó? Hajnalig, reggelig, délig. És másnap egész nap, érted? Nem hagyjuk abba. De most hagyjál, jó? De csak akkor, ha te is akarod. Ha mást akarsz, akkor az lesz, amit te akarsz. Jaj, szerelmem, de szeretlek, de szeretlek. Ez már nem is igaz,” mondta, és dadogta, imádkozta ki magából Gálocska, és szeme fátyolos, majd könnyes lett, és már nem is tudta, hogy ölelje, csókolja az ő emberét, ezt a hirtelen megtalált boldogságot. Egész testével odasimult, odatapadt Vilihez. Eggyé váltak volna? Mindketten lángoltak, mint egy erdőtüz. Nem tudtak betelni egymással, ezzel a csodálatos érzéssel, ezzel az új szerelemmel. Nem gondoltak arra, amit, ha arra gondolnak, akkor biztosan tudnak. Hogy elmúlik, sajnos, ez a szerelem. Mert bármilyen nagy is ez a szerelem, mégis csak egy ungvári, restis, és bolond egy szere-

lem. De most itt van, és nem lehet ellene tenni semmit, mert most halálosan erős ez az érzés, és megöl, megfojt, ha le akarod vetni magadról. Rád tekeredett, mint egy boa constrictor. És csak akkor nem fojt meg, ha nem mozdulsz, nem állsz ellen. Majd úgysis elmúlik. Magától. Mint a rózseláng, mint a napszúrás. És akkor bele lehet majd halni. De most itt van, és ki is kell használni. Be kell telni egymással, mindent oda kell adni a másiknak, hogy cserébe mindent megkapjunk. Fogni kell, két kézzel kell fogni ezt az érzést. Mert keveseknek adatik meg ez a kegyelem, és azoknak is csak itt Ungváron, márciusban, májusban, vagy júliusban, amikor épp vibrál valamilyen ezoterikus villamosság a langyos csillagfényes levegőben, oly annyira, hogy érezni lehet, tapintani lehet ezt a villamosságot. És nem baj, hogy másnap, vagy harmadnap, egy vagy két hét múlva, úgysis elillan ez az érzés. A rózsza is elhervad, de azért gyönyörű. Igen, ez az érzés is olyan, mint a rózsza. Egy szál sötéten pirosuló rózsza. Tömény, sűrű, ropogós, illatos, és... gyönyörű. Elhervad majd, de addig hadd illatozzék. Legyen olyan illatos, hogy bele lehessen bódulni, bele lehessen ájulni. Ölelték és csókolták egymást ott a táncparketten, Vili és Gálja, és nem gondoltak a holnapra. Egymásra találtak. Örökre, tíz évre, tíz napra, vagy csak tíz órára? Kit érdekel? Ez volt a kezdet, és ez volt a vég.

Misi meg örült Vili és Gálja szerencséjének. Magában áldását adta rájuk. Legyetek boldogok, *in eternum*. Aztán meg kiosztott egy-egy pusztit kettőjüknek, és lelépett. Elment felfrissülni, a *pivnuskába*, az Ung partra, ahol amúgy is egymásba borulnak a cseresznyefák. Ott, az ungvári kocsmában rendelt is rögtön négy korsó sört, hogy ne kelljen sorba állni, ha mán az egyik elfogyott. Mind a négyet maga elé tette. Az elsőt rögtön felhajtotta (szomjas volt nagyon, mert hogy hát biztosan sós vót az a fránya kupáti, gondolta magában kajánul), a másodikat csak félig, s aztán már csak kortyolgatott. Kikortyolgatta az összest. Mind a négy, akarom mondani, a megmaradt két és fél krigit. Így, kellőképpen felfrissülvén, haza indult. Útközben elfáradt, és már az Ung folyó bal partján, leült egy padra. Elaludt. Fél órát aludt-e, vagy egy egészet, nem tudni. Két fiatal rendőr rázta fel álmából. Azt mondták, beviszik a *vitrezvilokába*, mármint a kijózanítóba, ha nem tud haza találni a saját lábán. Már hogyne tudna, eddig is mindig megtette. Hagyják csak azt a *vitrezvilokát* az igazi piásoknak. Ő mindig haza keveredett valahogy. Hol két, illetve négy lábon. Egyedül lakott egy kis családi kertes házban kint Darócon, a külvárosban, Munkács felé.

Másnap reggel hat órakor Misi már ott állt a Székála előtt több más borissza társával egyetemben, várva a nyitás szent pillanatát. Úgy gondolta, hogy ok-

vetlenül ledönt egy-két pohár bort, még mielőtt neki ül cikkének. „Mert hogy azt meg kell ám írni, nincs mese. De így, üres gyomorra?”, „A motornak kell a benzin, az újságírónak meg a bor”, szellemeskedett magában Misi. Hogy elkérik a munkából? Ki törődik vele? Legfeljebb Miska bácsi, a párttitkár csóválja majd a fejét, és emeli magasba fenyegetőn csontos mutatóujját.

Amikor a *gyevuska* ajtót nyitott, még volt annyi akarateréje, és önbecsülése, no meg úriembersége, hogy nem tolakodott és lökdösődött, hanem néhány „kollégát” még udvariasan maga elé engedett. Amint az első pohár Izabellát felemelte, láthatóan remegett a keze. Aztán, miután az első poharat magába döntötte, a remegés megszűnt, és arcán kisimultak a ráncok, fejében pedig a gondolatok, és a cikk első fele már össze is állt. „A lakkozó üzemből érezni lehetett, hogy itt aztán pezseg a munka: nincs idő holmi szellőztetésre. Átható illatok lengedeztek a mozdulatlan levegőben. Az elszívó berendezés nem működött. De még a ventilátor sem. Ezért természetes volt a penetráns illatfelhő. Magyarán a bűz...” Most már csak a csattanó hiányzott. No, az meg vajon mi legyen? És Misi kért még egy pohár Izabellát. Maga elé tette, és elgondolkodott. De nem a lakkozó üzemből, meg a penetráns illatfelhő járt a fejében. Hanem a Vili meg a Gálja. Hogy sikerült vajon az estéjük? És az éjszakájuk? És vajon még szeretik-e egymást, vagy már el is múlt az a fránya napszúrás. Ő is ismerte ezt az érzést, átesett már két vagy három ilyen nagy szerelmen. E két szót, mármint azt, hogy „nagy szerelem”, nem tette idézőjelbe. Szép és roppant erős, ellenállhatatlan érzés kerítette hatalmába ilyenkor az embert, ismerte el, és bólintott is hozzá a fejével. Nincs mit rajta kajánkodni. Inkább össze akarta valamivel hasonlítani. Igen, igen, az a róza-hasonlat, amire tegnap gondolt, nem rossz, de túl regényes, nem ide illő, hanem egy regénybe, egy romantikus, szirupos regénybe. Gyönyörű szovjet valóságunkban pedig, pláne itt helyben, Ungváron, hol a regény, a regényesség? Nincs belőle egy szál se, nyoma sincs neki, morfondírozott Misi. Mert csak túlélés van. Mindenki erre rendezkedett be. Ám a szerelem mégis előfordul, de még mennyire. És ha előfordul, akkor meg dühöng. És ha szerelem, akkor mégis csak virág. Nem, nem róza, mert nem az, hanem akkor mi? Hát persze, villant át benne a felismerés: az ungvári resti, Tviszt, és a tegnap este szinte vég nélkül fűjt sláger. Kék ibolya. Az. Kék ibolya. Mert egyszer mégis csak elmúlik a tél, s alig hogy elolvad a hó, és a sárból, a posványból kidugja fejét az ibolya. A kék ibolya. Aki arra jár, megcsodálja és letépi. Szolgálhatja, mert bódító az illata, és hazaviszi. Ott meg már másnapra elhervad szegény a kis csuporban, és szirmai lehullnak. Le bizony.

Mert „lehullott a kék ibolya szirma”, dúdolta Misi valamilyen belső kényserből kifolyólag. S megint csak Vilire és Gáljára gondolt. Vilire, aki mélyen bele van döngölve az agyagos sárba, és nincs semmije, pusztá életén és nagy okos eszén kívül, amivel mire megy szegény, na mire? És Gáljára, aki majdhogynem debilis gyerekeknek tanítja az angolt. Megint csak mire? Na, mire? A válasz egyáltalán nem érdekes. „Mire, mire?” Az a lényeg, hogy „lehullott a kék ibolya szirma,” gondolta magában Misi nagy okosan, az első pohár Izabella hatására. És a lehullott szírommal együtt a nagy szerelem is lehull, elhull, elmúlik, mint maga az élet. És kinél hogy. Valakinél korábban, másoknál meg később. De, és itt Misi gondolatban felemelte jobb kezének mutatóujját egy vélt hallgatóság felé, hiába múlik el, komám, mert jövő tavasszal megint csak kidugja fejét a sár alól a kék ibolya. És annak is lehull majd a szirma, persze, hogy lehull, de majd jön megint egy tavasz, és vele együtt az ibolya, bármilyen nagy is felette a sár, ugye komám? Jól beszélt tegnap a Vili, igaza volt. Soha többet nem bántom a restit. Mert hát: „lehullott a kék ibolya szirma...” dúdolta továbbra is magában Misi az édes dallamot, miközben morfondírozott, és a fény felé emelte poharát. Piroslott és szikrázott benne az Izabella. Jobban, mint a Misi mindent befogadó nagy szíve és csavaros észjárása.

Hétfő, 2014. január 13.
Bélapátfalva